

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

de heer Ignace Van Iseghem

tegen

Het Laatste Nieuws en mevrouw Kirsten Mertes, journaliste

Met een brief van 19 december 2012 dient de heer Ignace Van Iseghem klacht in tegen Het Laatste Nieuws en tegen journaliste Kirsten Mertes. Aanleiding is de berichtgeving van Het Laatste Nieuws over het overlijden van de zoon van klager in de kranten van 3 en 4 december 2012 en de voorafgaande contacten die journaliste Kirsten Mertes hierover heeft gehad met klager en zijn echtgenote.

Op 7 maart 2013 vindt op voorstel van Het Laatste Nieuws een verzoeningsgesprek plaats tussen klager enerzijds en de journaliste en stafmedewerker Geert Van Hecke van Het Laatste Nieuws anderzijds in aanwezigheid van de ombudsman van de Raad voor de Journalistiek. Tijdens dit gesprek kan geen minnelijke regeling worden bereikt.

Namens Het Laatste Nieuws en de journaliste heeft stafmedewerker Geert Van Hecke schriftelijk op de klacht geantwoord met een brief van 29 maart 2013. Klager heeft hierop gerepliceerd met een brief van 2 mei 2013.

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek is op 28 augustus 2013 samengekomen. Klager was persoonlijk aanwezig. Voor Het Laatste Nieuws verschenen journaliste Kirsten Mertes en stafmedewerker journalistieke deontologie Geert Van Hecke.

DE FEITEN

Op 1 december 2012 is de zoon van klager bij een val uit een appartementsgebouw om het leven gekomen in Istanboel, waar hij als Erasmusstudent verbleef. De dagen nadien is dit nieuwsfeit in alle media aan bod geweest. Op maandag 3 december publiceert Het Laatste Nieuws een artikel onder de titel 'Mysterie rond dood student', met als ondertitel 'Aangereden of zelfmoord gepleegd?'. Op dinsdag 4 december wordt een artikel uitgebracht met als titel 'Erasmus-student stort twintig meter naar beneden', met als ondertitels 'Vlaamse twintiger in Istanbul niet aangereden' en 'Precieze omstandigheden blijven onduidelijk'. Beide artikelen worden (mee) ondertekend door Kirsten Mertes, die op zondag 2 december en maandag 3 december ook telefonisch contact heeft gehad, op zondag met klagers echtgenote en op maandag met klager zelf.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager is niet te spreken over de berichtgeving van Het Laatste Nieuws over het overlijden van zijn zoon, noch over het telefonisch contact dat hij op maandag 3 december heeft gehad met journaliste Kirsten Mertes.

Wat de artikelen betreft, vindt klager dat zowel de inhoud als titels en de opmaak ervan nodeloos suggestief zijn, met speculaties over de doodsoorzaak van zijn zoon en expliciete

verwijzing naar het feit dat het mogelijk om zelfmoord zou kunnen gaan. Klager had zelf via de school van zijn zoon enkele foto's ter beschikking gesteld van de pers, maar Het Laatste Nieuws heeft zich daar niet toe beperkt en heeft in tegenstelling tot de andere kranten foto's van Facebook getoond, alsook 'stills' van videobeelden die met een bewakingscamera waren gemaakt en waarop de zoon van klager te zien is. Klager vindt dit een onaanvaardbare inbreuk op de privacy en de menselijke waardigheid van zijn zoon.

Klager tilt ook zwaar aan het telefoongesprek dat journaliste Kirsten Mertes op maandag 3 december met hem heeft gehad. De journaliste deelde hem toen mee dat op Turkse websites beelden te zien waren van de val van zijn zoon en vroeg naar zijn reactie hierop. Klager die hiervan niet op de hoogte was, heeft onmiddellijk de beelden opgezocht via Google en werd er samen met zijn familie mee geconfronteerd, wat voor hen een pijnlijke en schokkende ervaring is geweest. Klager heeft daarop de journaliste meegedeeld dat hij zijn zoon niet kon herkennen en heeft haar gevraagd om die beelden niet te gebruiken, maar hij moest vaststellen dat de dag nadien toch twee 'stills' ervan gepubliceerd werden in de krant.

Klager is van mening dat de krant in haar berichtgeving onaanvaardbare inbreuken heeft gepleegd op de privacy en de menselijke waardigheid, die niet kunnen verantwoord worden door enig maatschappelijk belang. Hij vindt het overigens merkwaardig dat Het Laatste Nieuws tijdens het verzoeningsgesprek van 7 maart 2013 wel mondelinge excuses heeft aangeboden, maar dat hij hiervan niets terugvindt in de schriftelijke repliek van de krant van 29 maart 2013.

Het Laatste Nieuws bevestigt vooreerst dat de excuses nog altijd geldig zijn. De journaliste en de krant zijn zich er ten volle van bewust dat ze door hun handelen ongewild leed hebben veroorzaakt, en ze willen daarom hun medeleven met klager en zijn familie betuigen. Wat de grond van de klacht betreft, zijn ze echter van mening dat hen geen fouten kunnen worden aangewreven.

Journaliste Kirsten Mertes betoogt dat zij op zondag 2 december een eerste telefonisch contact heeft gehad met de echtgenote van klager, naar aanleiding van een interview dat zij aan Het Nieuwsblad op Zondag had gegeven. Dit gesprek is goed verlopen en de journaliste kreeg naar eigen zeggen te horen dat ze de informatie van Het Nieuwsblad ook mocht gebruiken. In de loop van de dag vernam de journaliste dat het Turkse persagentschap DHA en Turkse media allerlei bijkomende informatie uitbrachten over de overlijdensoorzaak van klagers zoon. Zo werden ook videobeelden verspreid van de fatale val van het slachtoffer. De journaliste ging er op maandag 3 december van uit dat klager hiervan op de hoogte was toen zij klager belde voor een reactie. Het is pas tijdens het telefoongesprek dat zij beseftte dat noch de school, noch het Belgische consulaat of de politie hem hadden geïnformeerd over het bestaan van het filmpje. De journaliste is zich er ten volle van bewust dat de confrontatie met de beelden pijnlijk is geweest voor klagers en zijn gezin, maar ze beklemtoont dat zij te goeder trouw heeft gehandeld.

Het Laatste Nieuws wijst er ook op dat de berichtgeving in haar geheel evenwichtig was en correct. In tegenstelling tot de andere kranten die de hypothese van een aanrijding bleven aanhouden, kon de krant dank zij haar bronnen in Turkije een veel juister beeld geven van wat er zich feitelijk had afgespeeld. Het Laatste Nieuws ontkent voorts dat de artikelen suggestief zouden zijn en een inbreuk uitmaken op de privacy. De krant heeft zich niet beperkt tot de foto's die klager ter beschikking had gesteld van de pers, maar de beelden die de krant gebruikte waren afkomstig van het Turkse persagentschap en van Turkse websites en vormden een gepaste illustratie van de berichtgeving. Op de beelden die afkomstig waren van een bewakingscamera was het slachtoffer niet herkenbaar, zodat het gebruik ervan kan worden verantwoord.

BESLISSING

Klager voert meerdere bezwaren aan tegen de berichtgeving van Het Laatste Nieuws en de handelwijze van de journaliste.

Klager tilt bijzonder zwaar aan het telefoongesprek van maandag 3 december 2012, toen de journaliste hem op de hoogte heeft gebracht van het bestaan van beelden die door een bewakingscamera waren gemaakt. De Raad voor de Journalistiek begrijpt dat klager en zijn familie zwaar aangeslagen zijn door het zien van deze beelden. Toch volgt de Raad de journaliste waar zij aanvoert dat zij te goeder trouw heeft gehandeld. De journaliste had de dag voordien al een eerste telefonisch contact gehad met de echtgenote van klager, dat goed verlopen was. Zij heeft klager pas opnieuw gebeld toen de beelden reeds meer dan 24 uur via het Internet verspreid waren. Ze kon er dan ook van uitgaan dat klager hiervan op de hoogte was gebracht door een van de instanties die klager bijstonden, zoals de school van zijn zoon, het consulaat in Istanboel of de Belgische politie. Dat dit toen nog niet was gebeurd, kan de journaliste niet ten kwade worden geduid. Zij beseft ten volle dat haar boodschap pijnlijk is overgekomen en heeft haar excuses aangeboden voor het leed dat zij ongewild aan klager en zijn familie bezorgd. Een journalistieke fout kan de journaliste echter niet worden verweten.

Op zich kan klager evenmin worden gevolgd wanneer hij betoogt dat de berichtgeving suggestief zou zijn en neerkomt op een karaktermoord op zijn zoon. Beide artikelen in de krant zijn informatief en evenwichtig, en geven een stand van zaken weer van het onderzoek naar de fatale gebeurtenis waarvan klagers zoon het slachtoffer was.

De Raad stelt vast dat in het artikel van 3 december 2012 de ondertitel slechts melding maakt van twee mogelijkheden: “aanrijding of zelfmoord”. Een titel is altijd een erg beknopte weergave van de inhoud van het artikel. Maar de ondertitel “aanrijding of zelfmoord” sluit de mogelijkheid van een ongelukkige val uit, terwijl dit juist de these is van de ouders van het slachtoffer. Ze wijzen de zelfmoordhypothese met klem af.

De Raad stelt bovendien vast dat de titel niet overeenkomt met de inhoud van het artikel waarin de drie theses, aanrijding, zelfdoding of een ongelukkige val, wel degelijk worden vermeld en de hypothese van de val minstens even veel aandacht krijgt als de andere twee. De Raad voor de Journalistiek stelt vast dat de titel onevenwichtig is en bijgevolg onnodig confronterend overkwam bij de familie.

Wat het gebruik van foto's van het slachtoffer betreft, kan Het Laatste Nieuws niet worden verweten dat ze zich niet beperkt heeft tot foto's die door klager ter beschikking waren gesteld van de pers. Hierbij wordt ook rekening gehouden met het feit dat (1) de foto's een waardige afbeelding uitmaken van het slachtoffer, en (2) het om foto's gaat van een volwassen man.

Klager kan wel worden bijgetreden wanneer hij bedenkingen heeft bij de publicatie in de krant van twee ‘stills’ van beelden die met een bewakingscamera zijn gemaakt. Het mag dan zo zijn dat klagers zoon niet herkenbaar is op de beelden, toch maakt met name het tweede beeld, waarbij het slachtoffer te zien is terwijl hij op de grond ligt, onmiskenbaar een inbreuk uit op diens menselijke waardigheid terwijl die specifieke still geen relevante informatie toevoegt. (*Zie ook: RvdJ 2011-15 Malfrère-Vandeghinste t/ Het Wekelijks Nieuws, 8 september 2011*). Het gebruik van de still moet ook worden afgezet tegen de uitdrukkelijke vraag van de familie om de videoclip niet te gebruiken. Voor dit onderdeel wordt de klacht dan ook gegrond verklaard.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is gedeeltelijk gegrond, namelijk voor wat betreft de publicatie van een foutieve titel en van beelden die een inbreuk uitmaken op de menselijke waardigheid van het slachtoffer.

Brussel, 19 september 2013